

Вінська О.Й., к.е.н., доцент
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет ім. В. Гетьмана»

МІЖКРАЇНОВИЙ БЕНЧМАРКІНГ ГЕНДЕРНОГО РОЗРИВУ ЗАЙНЯТОСТІ В ЄС

Анотація. Досліджено зайнятість в ЄС, зокрема у її гендерному розрізі. Розраховано гендерний розрив зайнятості у країнах-членах Європейського Союзу, виявлено країн-лідерів та країн-аутсайдерів за цим показником. Модифіковано методику класифікації регіонів в ЄС для виділення груп країн за відхиленням показника гендерного розриву зайнятості від середнього рівня по Євросоюзу. Запропоновано внести гендерний компонент у програми створення нових робочих місць в країнах-членах ЄС, які фінансуються структурними фондами зі спільного бюджету об'єднання.

Ключові слова: зайнятість, ЄС, гендерний розрив, ринок праці, бенчмаркінг

Проблема дослідження та її актуальність. Європейський Союз є об'єднанням держав, які прагнуть побудувати розумну, стійку та інклюзивну економіку. Зважаючи на такі цілі розвитку, ефективне використання людського потенціалу є надзвичайно важливим. Більше того, такі негативні тенденції, як старіння та депопуляція ставлять під загрозу досягнення вищезазначених цілей, а відтак країни ЄС активно залучають робочу силу з-за кордону, що вимагає значних коштів на адаптацію та соціалізацію. На нашу думку, ефективнішим та дешевшим для урядів буде використання внутрішнього людського потенціалу, а саме жіночої частини населення, яку потрібно активніше залучати до ринку праці. Для цього варто внести гендерну компоненту в програми створення робочих місць, які фінансуються структурними фондами ЄС зі спільного бюджету.

Метою дослідження є виявити групи країн-членів ЄС, які мають найменші та найбільші гендерні розриви зайнятості. Завданнями дослідження є проаналізувати зайнятість серед жінок та чоловіків в країнах-членах ЄС, виявити гендерні розриви цього показника та розрахувати, які країни-члени мають найбільше відхилення від середнього показника гендерного розриву зайнятості в ЄС.

Методи дослідження. Авторкою було використано метод групування, спеціально для якого було модифіковано підхід ЄС до класифікації регіонів [1]. Так, для групування країн-членів ЄС за гендерним розривом у зайнятості було використано підхід, який застосовується у спільній регіональній політиці, а саме:

- розвинені країни мають показник 90 % і більше від середнього рівня по ЄС;
- перехідні країни мають показник між 75% та 90 % від середнього рівня по ЄС;
- мало розвинені країни мають показник менше 75% від середнього рівня по ЄС.

Освіта, людський розвиток, зайнятість, ринок праці, міграція: регіональний зріз

Вихідні дані. Для дослідження було використано показники зайнятості в країнах-членах ЄС за даними Євростат у 2018 році, а також розподіл цього показника за гендерною ознакою. Для здійснення подальшого групування авторкою було розраховано гендерний розрив зайнятості в країнах-членах ЄС та % відхилення від середнього рівня гендерного розриву по ЄС (табл.1)

Таблиця 1

Гендерний розрив зайнятості в країнах-членах ЄС, 2019 р.

Країна	Зайнятість населення, %	Зайнятість серед чоловіків, %	Зайнятість серед жінок, %	Гендерний розрив зайнятості, %	Відхилення від середнього рівня гендерного розриву по ЄС, %
Бельгія	69,7	73,9	65,5	8,4	126,3
Болгарія	72,4	76,5	68,3	8,2	129,4
Чехія	79,9	87,4	72,2	15,2	69,8
Данія	77,5	80,9	73,9	7	151,6
Німеччина	79,9	83,9	75,8	8,1	131,0
Естонія	79,5	83,4	75,6	7,8	136,0
Ірландія	74,1	80,3	68,1	12,2	87,0
Греція	59,5	70,1	49,1	21	50,5
Іспанія	67	73,1	61	12,1	87,7
Франція	71,3	75,2	67,6	7,6	139,6
Хорватія	65,2	70,3	60,1	10,2	104,0
Італія	63	72,9	53,1	19,8	53,6
Кіпр	73,9	79,3	68,9	10,4	102,0
Латвія	76,8	79	74,8	4,2	252,6
Литва	77,8	79	76,7	2,3	461,3
Люксембург	72,1	76	68	8	132,6
Угорщина	74,4	82,1	66,8	15,3	69,4
Мальта	75,5	86	64,1	21,9	48,5
Нідерланди	79,2	84,3	74,2	10,1	105,1
Австрія	76,2	80,7	71,7	9	117,9
Польща	72,2	79,4	65	14,4	73,7
Португалія	75,4	78,9	72,1	6,8	156,0
Румунія	69,9	78,9	60,6	18,3	58,0
Словенія	75,4	79	71,7	7,3	145,4
Словаччина	72,4	79,2	65,5	13,7	77,5
Фінляндія	76,3	78,2	74,5	3,7	286,8
Швеція	82,4	84,4	80,2	4,2	252,6
Сполучене Королівство	78,7	83,7	73,8	9,9	107,2
Середнє ЄС-28	73,8	79,1	68,5	10,6	X

Джерело: розраховано авторкою на основі даних Євростат [2]

Освіта, людський розвиток, зайнятість, ринок праці, міграція: регіональний зріз

Результати дослідження. Згідно з проведеними розрахунками визначено, що такі країни, як Мальта, Греція та Італія були аутсайдерами та мали найбільші гендерні розриви зайнятості, які становили 21,9%, 21% та 19,8% відповідно. Найменші гендерні розриви зайнятості були зафіксовані у таких країнах, як Литва (2,3%), Фінляндія (3,7%), Швеція та Латвія (4,2%), вони є лідерами в Європейському Союзі щодо викорінення дискримінації у доступі жінок до ринку праці.

Відповідно до вищезазначеної методики країни-члени ЄС можна розподілити на 3 групи:

- розвинені країни, які мають незначний розрив у зайнятості чоловіків і жінок: Бельгія, Болгарія, Данія, Німеччина, Естонія, Франція, Хорватія, Кіпр, Латвія, Литва, Люксембург, Нідерланди, Австрія, Португалія, Словенія, Фінляндія, Швеція, Сполучене Королівство;

- перехідні країни, які мають гендерний розрив у занятості, який перебуває на рівні 75-90% від середнього по ЄС: Ірландія, Іспанія;

- мало розвинені країни, які мають суттєвий розрив у зайнятості серед чоловіків і жінок: Чехія, Греція, Італія, Угорщина, Мальта, Польща, Румунія, Словаччина.

Власна імплікація отриманих результатів дослідження. Отже, зважаючи на те, що гендерна пріоритизація була визнана частиною стратегії розвитку ЄС, наведені вище розрахунки та групування країн можна використати при розробці цільових програм підвищення зайнятості серед жінок в країнах-членах ЄС. Для групи країн, які мають великий гендерний розрив у зайнятості варто виділяти кошти структурних фондів ЄС у жорсткій прив'язці до створення робочих місць саме для жінок, постійно моніторити результати відповідних програм за гендерною компонентою та призупиняти цільове фінансування, якщо воно стимулює погіршення показника. Для групи транзитивних країн за вищезазначеним показником фінансування програм створення нових робочих місць зі структурних фондів ЄС має надавати додаткові стимули для подальшого заохочення жінок до участі на ринку праці. Для групи розвинених країн за цим показником немає необхідності в прив'язці фінансування програм створення нових робочих місць зі структурних фондів ЄС до гендерної компоненти, адже вони створили достатньо сприятливі умови для зайнятості жінок і невеликі розриви можна пояснити природними причинами, зокрема вагітністю та доглядом за новонародженими дітьми.

Список літературних джерел:

1. Regions in the European Union, 2018. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/9397402/KS-GQ-18-007-EN-N.pdf>
2. Eurostat. Employment and activity by sex and age - annual data. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/setupDownloads.do>